

بسمه تعالی

تحلیل روسی از وضعیت جهانی؛

از ضرورت باز آرای اقتصاد جهانی تا بحران خاورمیانه

مروری بر مهمترین محورهای سخنرانی رئیس جمهور روسیه در اجلاس اقتصادی سن پترزبورگ (SPIEF 2026)

گزارش راهبردی شماره ۲۶

خرداد ۱۴۰۵

موسسه مطالعات ایران و اوراسیا (ایراس)

ایراس

موسسه مطالعات ایران و اوراسیا

The Institute for Iran-Eurasia Studies

ЦЕНТР ПО ИЗУЧЕНИЮ ИРАНА И ЕВРАЗИИ

چکیده

سخنرانی ولادیمیر پوتین در «اجلاس بین‌المللی اقتصادی سن‌پترزبورگ» (SPIEF 2026) حاوی گزاره‌های راهبردی مهمی درباره بازآرایی ساختار اقتصادی جهان، مواضع مسکو در قبال بحران‌های بین‌المللی و به طور ویژه تحولات جاری پیرامون جنگ آیالات متحده آمریکا و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران و موضوع تحولات بازار انرژی بود. رئیس‌جمهور روسیه در این سخنرانی تاکید کرد که:

- ریشه تلاطم‌های کنونی جهان، گذار از نظم عمودی و غرب‌محور به ساختاری چندقطبی و توزیع‌شده است.
- ساختار مالی سنتی غرب ابزاری برای اعمال فشار سیاسی و ایجاد وابستگی بوده که اعتبار خود را از دست داده است.
- کشورهای بریکس در پنج سال گذشته ۴۹ درصد رشد سالانه تولید ناخالص داخلی جهانی را به خود اختصاص داده‌اند. سهم کشورهای گروه هفت از رشد اقتصاد جهانی در همین دوره تنها ۱۸ درصد بوده است.
- سهم بریکس از تولید ناخالص داخلی جهان (بر اساس برابری قدرت خرید) به ۴۰ درصد رسیده، در حالی که سهم G7 کمتر از ۲۹ درصد است.
- تحریم‌ها و مسدودسازی ذخایر روسیه توسط غرب، اعتماد جهانی به دلار و یورو را به شکلی برگشت‌ناپذیر تخریب کرده است.
- سهم روبل در معاملات صادراتی روسیه در حال حاضر به ۶۵ درصد رسیده و کشورها به سمت استفاده از ارزهای ملی و سیستم‌های پرداخت جایگزین حرکت می‌کنند.
- استفاده از دلار به عنوان ابزار مبارزه سیاسی، اشتباهی استراتژیک و فاجعه‌بار از سوی رهبری پیشین آمریکا بود.
- سه فناوری کلیدی (هوش مصنوعی، سیستم‌های خودگردان و راه‌حلهای مبتنی بر پلتفرم) مبنای حاکمیت واقعی در جهان چندقطبی هستند.
- ادعای سودبردن روسیه از جنگ ایران و آمریکا نادرست است و ثبات بازار انرژی مهمتر از درآمدهای مقطعی ناشی از افزایش قیمت نفت می‌باشد.
- روسیه به همکاری با اوپک پلاس برای تثبیت بازار نفت و کاهش نوسانات ادامه خواهد داد.
- وابستگی اقتصاد روسیه به نفت و گاز کاهش یافته و سهم این بخش در تولید ناخالص داخلی از ۴۲ درصد به ۲۳ درصد رسیده است.

- نرخ بیکاری روسیه حدود ۲,۲ درصد است که یکی از پایینترین نرخها در میان کشورهای صنعتی محسوب می‌شود.
- «مسابقه برای حاکمیت» آغاز شده و تقویت استقلال فناوری و اقتصادی شرط اصلی جایگاه یک کشور در نظام جهانی جدید است.
- هیچ مدرکی دال بر تلاش ایران برای دستیابی به سلاح هسته‌ای در اختیار نیست و ایران حق برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز را دارد.
- پیشنهاد روسیه برای تکرار فرمول آرام‌سازی اوضاع (مانند انتقال اورانیوم در سال ۲۰۱۵) همچنان روی میز است، مشروط بر اینکه همه طرف‌ها تمایل داشته باشند و خواسته‌های خود را سخت‌تر نکنند.
- روسیه سلاحی در اختیار ایران قرار نداده و ایران نیز چنین درخواستی نداشته است. اما در حوزه اطلاعات ماهواره‌ای، ایرانی‌ها احتمالاً علاوه بر ما، از ماهواره‌های تجاری دیگر نیز داده دریافت می‌کردند.
- برخلاف تصور و تحلیل ناقص غربی‌ها مبنی بر فروپاشی ایران از درون، وقوع خصومت‌ها و حملات خارجی برعکس موجب تثبیت، انسجام و یکپارچگی در جامعه ایران شده است.
- اعلام آمادگی داوطلبانه بیش از ده میلیون نفر در ایران برای فدا کردن جانشان در راه کشور پس از آغاز مناقشات، عاملی بسیار مهم است که همیشه باید در تحلیل‌ها مد نظر قرار گیرد

سخنرانی ولادیمیر پوتین در نشست عمومی بیست و نهمین «اجلاس بین‌المللی اقتصادی سن‌پترزبورگ» (SPIEF 2026) که در تاریخ ۵ ژوئن ۲۰۲۶ برگزار شد، حاوی گزاره‌های راهبردی مهمی درباره بازآرایی ساختار اقتصادی جهان، مواضع مسکو در قبال بحران‌های بین‌المللی و به طور ویژه تحولات جاری پیرامون جنگ آیالات متحده آمریکا و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران و موضوع تحولات بازار انرژی بود.

این سخنرانی در شرایطی ایراد شد که نظام بین‌الملل با سه بحران یا مسئله هم‌زمان مواجه است: تداوم جنگ اوکراین، تشدید تنش‌ها در خاورمیانه و تشدید رقابت قدرت‌های بزرگ بر سر شکل‌دهی به نظم جهانی آینده. در چنین شرایطی، در حالی که فضای اجلاس تحت‌الشعاع حملات همزمان پهنپادی اوکراین به تأسیسات نفتی نزدیک سن‌پترزبورگ قرار داشت، پوتین تلاش کرد تصویری از جایگاه روسیه در جهان پس‌اگرایی ارائه دهد و چشم‌انداز کرملین را درباره تحولات بین‌المللی تبیین کند.

۱- ضرورت بازآرایی اقتصاد جهانی

پوتین بخش عمده‌ای از سخنرانی خود را به انتقاد از ساختار مالی غرب و تبیین مدل جدید «جهان چندقطبی» اختصاص داد و ریشه تلاطم‌های کنونی جهان را فرآیند انتقالی دانست که در آن جهان از یک مدل عمودی و سلسله‌مراتبی (که صرفاً در خدمت منافع تعداد معدودی از کشورهای غربی بود) به سمت یک ساختار پیچیده‌تر، توزیع‌شده و چندقطبی حرکت می‌کند. به گفته پوتین؛

- برای دهه‌ها، مدل توسعه جهانی حول تعداد محدودی از مراکز مالی، راه‌حل‌های فناوری، مراکز بیمه و لجستیک، آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری و ارزهای ذخیره ساخته شده بود. این ساختار به عنوان جهانی و ظاهراً مناسب برای همه و مهم‌تر از همه، به عنوان ظاهراً بی‌طرف ارائه می‌شد. با این حال، در واقعیت، به طور فزاینده‌ای به عنوان ابزاری برای اعمال فشار سیاسی و ترویج رقابت ناعادلانه مورد استفاده قرار گرفت، جایی که می‌توان در یک لحظه، توافقات، فناوری‌ها، لجستیک یا حتی دسترسی به اطلاعات را قطع کرد تا کسانی را که تصمیم به عمل در جهت منافع ملی خود داشتند، مجازات کرد. در اصل، این یک سیستم عمداً ایجاد شده از وابستگی و استخراج منابع بود.
- امروزه، اکثریت قریب به اتفاق کشورها، کارآفرینان، بانک‌ها، شرکت‌های تولیدی، کشاورزان و اپراتورهای حمل و نقل، این موضوع را درک می‌کنند. مشخص شده است که طرح‌های سرمایه‌گذاری و گام‌های توسعه کسب و کار ممکن است با ریسک جدی مواجه شوند، چرا که زیرساخت‌های خارجی که به آنها متکی هستند، می‌توانند علیه خودشان مورد استفاده قرار گیرند. بنابراین، کشورها شروع به توسعه راه‌حل‌های فناورانه خود، ایجاد مسیرهای تأمین خود و ایجاد نهادهای خود کرده‌اند.
- جهان زمانی عادلانه‌تر می‌شود که رشد اقتصادی به طور گسترده‌تری توزیع شود و فرصت‌ها برای میلیاردها نفر که مدت‌هاست در حاشیه اقتصاد جهانی باقی مانده‌اند، در دسترس قرار گیرد. بسیار مهم است که این

مراکز جدید رشد به دنبال شکل‌دهی مسیرهای توسعه خود، افزایش سهم خود از ایجاد ارزش و ایجاد برندها، استانداردها و قابلیت‌های خاص خود باشند.

۲- جایگاه بریکس

رئیس جمهور روسیه با برجسته کردن جایگاه بریکس در اقتصاد جهانی تاکید کرد که؛

- اگر به پویایی تولید ناخالص داخلی جهانی در پنج سال گذشته نگاه کنید، خواهید دید که تقریباً نیمی از رشد سالانه آن، یعنی ۴۹ درصد، توسط کشورهای عضو بریکس (BRICS) به دست آمده است، در حالی که سهم کشورهای موسوم به گروه هفت (G۷) حدود ۱۸ درصد تخمین زده می‌شود. برای روشن شدن این موضوع، بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵، اقتصاد جهانی با نرخ متوسط سالانه ۴,۱ درصد رشد داشته است. از این رشد، ۲ درصد توسط کشورهای عضو بریکس ایجاد شده است، در حالی که تنها ۰,۸ درصد توسط کشورهای عضو گروه هفت (G۷) سهم داشته است. امروزه، سهم کشورهای عضو بریکس از تولید ناخالص داخلی جهانی، که بر اساس برابری قدرت خرید اندازه‌گیری می‌شود، تقریباً ۴۰ درصد است، در حالی که رقم مربوطه برای کشورهای عضو گروه هفت کمتر از ۲۹ درصد است. با این معیار، کشورهای عضو بریکس در اوایل سال ۲۰۲۰ از کشورهای عضو گروه هفت پیشی گرفتند و این شکاف از آن زمان تاکنون همچنان در حال افزایش است.
- در طول ۲۵ سال گذشته، سهم کشورهای بریکس در تجارت جهانی کالا بیش از دو برابر شده است. سال گذشته، بریکس تقریباً ۲۵ درصد از صادرات جهانی را به خود اختصاص داد. این شاخص همچنان به طور پیوسته در حال رشد است، همانطور که تجارت درون خود کشورهای بریکس نیز اکنون بیش از ۱ تریلیون دلار در سال است.
- انتظار می‌رود این روند به طور فزاینده‌ای به نفع کشورهای بریکس ادامه یابد. دلیل آن ساده است: نرخ رشد اقتصادی در اقتصادهای بریکس در حال حاضر بالاتر از کشورهای گروه هفت است و پیش‌بینی می‌شود در سال‌های آینده نیز به همین منوال باقی بماند. انتظار می‌رود تا پایان دهه جاری، رشد اقتصادی سالانه در کشورهای گروه هفت به طور متوسط بیش از ۱,۵ درصد نباشد، در حالی که پیش‌بینی می‌شود اقتصادهای بریکس با نرخ متوسطی بیش از ۴ درصد گسترش یابند. این داده‌های صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی - نهادهای بین‌المللی - است. آنها مجبورند این واقعیت را بپذیرند.

۳- تغییر در جغرافیای اقتصادی جهان

ولادیمیر پوتین با اشاره به تغییرات ایجاد شده در جغرافیای اقتصادی جهان گفت:

- طبیعتاً، کسب‌وکارها به مکان‌هایی جذب می‌شوند که رشد پویاتر است و فرصت‌های بیشتری برای گسترش تولید و فروش وجود دارد. در نتیجه، مرکز ثقل تجارت جهانی - و به همراه آن، سیستم مالی

جهانی - همچنان در حال تغییر خواهد بود. در واقع، این تغییر در حال حاضر در حال انجام است و قرار است این روند ادامه یابد.

- برای سال‌های متمادی، جریان‌های اصلی کالا، سرمایه و اطلاعات از طریق تعداد کمی از مراکز زیرساختی غربی عبور می‌کردند. حتی وقتی کالاها از یک کشور اوراسیایی به کشور دیگر منتقل می‌شدند، پرداخت‌ها، تدارکات، بیمه و داوری اغلب به مؤسساتی که در کشورهای ثالث قرار داشتند، متکی بودند. این امر هزینه‌های اضافی ایجاد می‌کرد و وابستگی‌های سیاسی را تقویت می‌کرد.

- نقش بسیار مهمی در این فرآیندها توسط کشورهایی ایفا می‌شود که می‌توان آنها را «کشورهای رابط» نامید. این کشورها بازارها، فناوری‌ها، جریان‌های مالی و فرهنگ‌های تجاری را به هم پیوند می‌دهند. نقش آنها بسیار فراتر از ترانزیت یا حمل و نقل ساده از طریق یک قلمرو خاص است. آنچه بیش از همه اهمیت دارد، توانایی آنها در تضمین اعتماد و ارائه لجستیک کارآمد، سازوکارهای پرداخت قابل اعتماد، قطعیت قانونی و سازگاری فناوری است.

- امروزه، تجارت بین‌المللی با افزایش حمل و نقل مستقیم و بدون واسطه، توسعه پرداخت‌ها با پول ملی و افتتاح کریدورهای جدید، مؤثرتر می‌شود. در اوراسیا، این کریدورها شامل کریدور شمال-جنوب، مسیر ترانس-قطب شمال و پیوندهایی که از منطقه خزر، آسیای مرکزی، دریای سیاه و خاور دور عبور می‌کنند، می‌شوند. همه این پروژه‌ها و مسیرهای لجستیکی، ویژگی‌های تعیین‌کننده اقتصاد امروز و مهم‌تر از آن، توسعه آینده هستند.

۴- تغییر در ساختار تجارت جهانی

رئیس جمهور روسیه در سخنرانی خود همچنین با تأکید بر تغییر در ساختار تجارت جهانی گفت:

- معماری تجارت جهانی به تدریج از اصولی که در ابتدا زیربنای سازمان تجارت جهانی بود، فاصله می‌گیرد. از ابتدای این قرن، تعداد توافق‌نامه‌های تجاری دوجانبه، منطقه‌ای و کلان‌منطقه‌ای تقریباً چهار برابر افزایش یافته است. فرسایش سازمان تجارت جهانی توسط همان نویسندگان این سازمان آغاز شد: به طور دقیق‌تر، کشورهای غربی. وقتی این سازمان به نفع آنها بود، آنها سازمان تجارت جهانی را ترویج کردند و از سایر کشورها دعوت کردند تا به آن بپیوندند. اما به محض اینکه غرب در این رقابت شکست خورد، قوانین جهانی و مشترک تجارت که توسط سازمان تجارت جهانی معرفی شده بود، جذابیت خود را برای آنها از دست داد. در عوض، آنها محدودیت‌های یکجانبه و به اصطلاح تحریم‌ها را اتخاذ کردند. با این کار، کشورهای غربی عملاً مکانیسم‌های سازمان تجارت جهانی را به حاشیه راندند و اعتماد به این نهادها را تضعیف کردند. وقتی اعتماد از بین می‌رود و یک نهاد دیگر آنطور که در نظر گرفته شده عمل نمی‌کند، مشاغل و دولت‌ها ناگزیر به دنبال راه‌حل‌های جایگزین می‌روند. این جایگزین‌ها به شکل توافق‌نامه‌های تجاری دو جانبه و چند جانبه ظاهر می‌شوند.

۵- تشدید بی‌اعتمادی به ابزارهای مالی غرب

رئیس جمهور روسیه در این سخنرانی تاکید کرد که تحریم‌ها و اساساً سرقت ذخایر بین‌المللی روسیه تأثیر برگشت‌ناپذیری بر موقعیت ارزهای جهانی، دلار آمریکا و یورو داشته است. به گفته پوتین این یک واقعیت عینی است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت. «امروز، هر کشوری - بدون استثنا - می‌داند که، مانند روسیه، هر لحظه ممکن است دسترسی به دارایی‌هایی را که به طور قانونی به دلار یا یورو نگهداری می‌شوند، و همچنین زیرساخت‌های مالی و پرداخت غربی را از دست بدهد». پوتین در توضیح این مسئله به این موضوع اشاره کرد که:

- اعتماد به غرب به دلیل وضعیت مالی عمومی آن، که در افزایش بدهی دولت و کسری بودجه مداوم انعکاس پیدا کرده، از بین رفته است. در سال ۲۰۲۵، بدهی عمومی در منطقه یورو به بالاترین سطح یعنی ۸۱,۷ درصد از تولید ناخالص داخلی رسید. بالاترین سطوح به خوبی شناخته شده است: یونان ۱۴۶ درصد از تولید ناخالص داخلی، ایتالیا ۱۳۷ درصد، فرانسه ۱۱۵ درصد و بلژیک ۱۰۸ درصد است. در مقایسه، بدهی عمومی روسیه تقریباً ۱۶,۴ درصد از تولید ناخالص داخلی باقی مانده است.
- کسری بودجه اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۵، ۳,۱ درصد از تولید ناخالص داخلی بود. بالاترین کسری بودجه در کشورهایی مانند لهستان با ۷,۳ درصد، بلژیک با ۵,۲ درصد، فرانسه با ۵,۱ درصد و ایالات متحده با ۵,۹ درصد ثبت شده است. در روسیه این کسری ۲,۶ درصد است. ممکن است تا پایان امسال افزایش یابد، اما همچنان کمتر از سایر کشورهای صنعتی خواهد بود.
- واضح است که با توجه به شرایط، کشورهای سراسر جهان دارایی‌های خود را از غرب خارج کرده و به پرداخت‌ها با ارزهای ملی روی می‌آورند، به طور فزاینده‌ای از سیستم‌های پرداخت جایگزین استفاده می‌کنند و نقش دارایی‌های مالی دیجیتال، از جمله ارزهای دیجیتال بانک مرکزی را گسترش می‌دهند.
- روسیه در روابط تجاری با شرکای اصلی خود از ارزهای ملی به عنوان وسیله اصلی پرداخت استفاده می‌کند. سهم روبل در معاملات صادراتی روسیه در حال حاضر ۶۵ درصد یا تقریباً دو سوم است.
- جهان به یک معماری مالی مدرن، انعطاف‌پذیر و مسئولانه بدون ریسک، ممنوعیت یا مانع، اما با انگیزه‌هایی برای توسعه حاکمیتی نیاز دارد. ابزارهای آن باید هزینه‌ها را کاهش دهند، تسویه حساب‌ها را تسریع کنند و دسترسی به تأمین مالی را گسترش دهند و البته مقابله مناسب با فرار مالیاتی، کلاهبرداری و پولشویی را تضمین کنند. طبیعتاً باید همیشه به این موضوع توجه ویژه شود.
- بسیاری از مردم در ایالات متحده اکنون درک می‌کنند که تلاش برای استفاده از دلار به عنوان ابزاری برای مبارزه سیاسی، یک اشتباه بزرگ، فاجعه‌بار و به عبارت بهتر، یک اشتباه استراتژیک از سوی رهبری قبلی ایالات متحده بود. دلار یکی از اجزای اساسی قدرت اقتصادی ایالات متحده و یک مزیت رقابتی غیرقابل انکار است. این مزیت رقابتی نه تنها از جایگاه آن به عنوان یک ارز ذخیره، بلکه از این واقعیت ناشی می‌شود که اقتصاد ایالات متحده از این ارز ذخیره سود می‌برد و پول واقعی و کلانی به دست می‌آورد. وقتی رهبری قبلی ایالات متحده شروع به استفاده از ارز خود، که همچنان ارز ذخیره جهان

است، به عنوان یک ابزار سیاسی کرد، همه از خود می‌پرسیدند: آیا این سلاح می‌تواند علیه ما نیز استفاده شود؟ و چه اتفاقی خواهد افتاد؟ چه اتفاقی برای ذخایر دلاری ما خواهد افتاد؟ چه اتفاقی برای پول ما که در دارایی‌های آمریکایی سرمایه‌گذاری کرده‌ایم، خواهد افتاد؟

- بدهی و فرسایش اعتماد به دلار به عنوان یک ارز جهانی. اگر قیمت نفت بالا بماند، گران خواهد شد که بر کل زنجیره اقتصادی تأثیر خواهد گذاشت. این احتمالاً بر تورم در اقتصادهای پیشرو، از جمله در ایالات متحده، نیز تأثیر خواهد گذاشت. و این یک شرط اساسی و کاملاً اساسی برای ثبات ارز ایالات متحده است.

- ایالات متحده مدتی پیش استاندارد طلا را کنار گذاشت. پس اساس ثبات پول آمریکا قابلیت اطمینان و ثبات خود اقتصاد است که عامل اصلی آن تورم پایین است. قیمت نفت بالا تورم را افزایش خواهد داد و پایه‌های اساسی اقتصاد آمریکا متزلزل خواهد شد.

۶- رقابت جهانی در حوزه فناوری

رئیس جمهور روسیه ضمن تأکید بر اهمیت فناوری در معادلات قدرت در جهان جدید، به این موضوع اشاره کرد که؛

- پیشرفت فناوری مهم‌ترین عامل در تحول جهانی است. کارشناسان سه فناوری کلیدی امروز و فردا را شناسایی می‌کنند که قادر به ایجاد تغییر در زندگی مردم، عملیات تجاری و مدیریت عمومی هستند. اول، هوش مصنوعی، که می‌تواند حجم عظیمی از داده‌ها را پردازش کند و بهترین تصمیمات موجود را تقریباً در همه زمینه‌ها اتخاذ کند. دوم، سیستم‌های خودگردان، که به طور چشمگیری بهره‌وری را افزایش می‌دهند و کل بخش‌های اقتصاد را متحول می‌کنند. در نهایت، سوم، راه‌حل‌های مبتنی بر پلتفرم، که به شرکت‌کنندگان در بازار اجازه می‌دهد تا اطلاعات را تبادل کنند و معاملات را مستقیماً در زمان واقعی و به صورت خودکار انجام دهند.

- بر اساس پیش‌بینی‌ها، کشورها یا گروه‌هایی از کشورها که مجموعه‌ای کامل از فناوری‌های خود را در زمینه هوش مصنوعی، سیستم‌های خودران و پلتفرم‌های دیجیتال در اختیار دارند، به مراکز قدرتمند حاکمیت در جهانی چندقطبی تبدیل خواهند شد. علاوه بر این، بدون این فناوری‌ها، حاکمیت واقعی در اصل غیرقابل دستیابی خواهد بود.

- از نظر تاریخی، غرب به عنوان منبع توسعه فناوری شناخته می‌شد، اما اکنون شاهد یک تحول بزرگ هستیم. در طول ۲۵ سال گذشته، کشورهای بریکس صادرات فناوری پیشرفته خود را به طور قابل توجهی افزایش داده‌اند. آنها اکنون بیش از یک سوم از عرضه جهانی را تشکیل می‌دهند که نشان دهنده تغییر در رهبری فناوری در سراسر جهان است. این اتفاق به تدریج رخ می‌دهد، اما در حال وقوع است.

- برای مثال، چین بیشترین تعداد اختراعات ثبت شده در حوزه هوش مصنوعی را در اختیار دارد، جایی که روسیه نیز چشم‌اندازهای بسیار خوبی دارد. یکی دیگر از شرکای کلیدی ما، هند، بازیگر پیشرو در صنعت فناوری اطلاعات است. این کشور سهم قابل توجهی از بازار جهانی نرم‌افزار را به خود اختصاص داده است. روسیه در سرعت پذیرش پلتفرم‌های دیجیتال، بازارهای آنلاین و راه‌حل‌های مالی، و همچنین خدمات شهری، مراقبت‌های بهداشتی و آموزشی که کیفیت زندگی مردم روسیه و ده‌ها کشور در سراسر جهان را بهبود می‌بخشند، جایگاه قدرتمندی دارد و با موفقیت با هم‌تایان خارجی خود رقابت می‌کند.
- روسیه در زمینه پیچیده‌ای مانند انرژی هسته‌ای پیشرو است. بیش از ۸۰ درصد از پروژه‌های ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای در بازار جهانی با مشارکت روس‌اتم اجرا می‌شوند.
- روسیه همچنین از قابلیت‌های مهندسی و فناوری قابل توجهی در مدیریت تعادل انرژی آب برخوردار است، که به طور فزاینده‌ای در آسیا، آفریقا و در واقع در سراسر جهان اهمیت پیدا می‌کند
- در اصل، کشورهای بزرگ - تمدن‌های واقعی - با یک انتخاب تاریخی روبرو هستند: یا پلتفرم و اکوسیستم‌های فناوری خود را ایجاد کنند، یا به یک حاشیه دیجیتال تبدیل شوند. نباید در این مورد توهمی داشت. خدمات خارجی ممکن است در ابتدا کاربرپسند باشند، اما با گذشت زمان، هزینه چنین وابستگی ناگزیر آشکار خواهد شد.

۷- تضمین حاکمیت (sovereignty) به مثابه یک ضرورت

سخنان ولادیمیر پوتین در اجلاس اقتصادی سن پترزبورگ بازتاب‌دهنده توجه ویژه رهبری روسیه به مفهوم حاکمیت بود. در این چارچوب، حاکمیت نه صرفاً به معنای استقلال سیاسی یا مقاومت در برابر فشار خارجی، بلکه به عنوان شاخصی چندبعدی از توان دولت، کارآمدی اقتصادی، ظرفیت فناوری و انسجام اجتماعی مورد تاکید قرار گرفت. پوتین با طرح ایده «مسابقه برای حاکمیت» در واقع به رقابت فزاینده قدرت‌ها برای دستیابی به خوداتکایی راهبردی، کنترل زنجیره‌های ارزش، استقلال فناوری و کاهش آسیب‌پذیری در برابر ابزارهای فشار اقتصادی و ژئوپلیتیکی اشاره می‌کند. به گفته پوتین:

- جایگاه یک کشور در نظام اقتصادی جهانی و ادعای رهبری جهانی آن به توانایی آن در تضمین حاکمیت خود بستگی دارد. اغراق نیست اگر بگوییم که مسابقه برای حاکمیت آغاز شده است - و در حال شتاب گرفتن است. این فقط مربوط به مقاومت در برابر فشار خارجی یا حفاظت از منافع ملی نیست. بلکه مربوط به کیفیت دولت، اقتصاد و جامعه نیز می‌شود. حاکمیت به معنای قوی‌تر بودن و هوشمندتر بودن است - مدیریت دقیق‌تر منابع و سرمایه‌گذاری مؤثرتر، از جمله در توسعه فناوری.
- روسیه این درس‌ها را آموخته است. ما شاهد بوده‌ایم که برخی از ارائه‌دهندگان نرم‌افزار از بازار خارج شده‌اند، پرداخت‌ها مسدود شده‌اند و در روابط تجاری دخالت‌هایی صورت گرفته است.

- در این شرایط پرتنش و چالش‌برانگیز، روسیه همچنان به تقویت حاکمیت خود ادامه می‌دهد - نه با منزوی کردن خود، بلکه با گسترش دایره شرکایش. ما زیرساخت‌های حیاتی خود را تقویت خواهیم کرد و فقط با شرکایی که به تعهدات متقابل احترام می‌گذارند، همکاری و تعامل خواهیم داشت.

۸- وضعیت بازار انرژی

رئیس جمهور روسیه در سخنرانی خود در خصوص ارزیابی روسیه از پیامدهای جنگ بین ایران و ایالات متحده برای اقتصاد جهانی و این ادعا که آیا روسیه از این درگیری سود برده است؟ به شدت این گمانه‌زنی غربی‌ها که «روسیه بزرگ‌ترین ذینفع افزایش قیمت انرژی ناشی از جنگ ایران و ناامنی مسیرهای کشتیرانی خلیج فارس است» را رد کرد. او استدلال کرد که اگرچه شرکت‌های نفتی روسیه ممکن است از این جهش قیمتی منافع مقطعی کسب کنند، اما این سودآوری «موقت و کوتاه‌مدت» است. او تأکید کرد اولویت راهبردی مسکو مناسبات پایدار، بلندمدت و برقراری ثبات است و مصلحت روسیه در پایان یافتن هرچه سریع‌تر این درگیری است. به گفته پوتین:

- درآمدهای نفتی همیشه برای روسیه مهم بوده‌اند و بخش قابل توجهی از کل تولید ناخالص داخلی و درآمد بودجه ما را تشکیل می‌دهند. اما وابستگی اقتصاد و بودجه روسیه به درآمدهای نفت و گاز در سال‌های اخیر به طور قابل توجهی کاهش یافته است. سهم نفت و گاز در تولید ناخالص داخلی روسیه اکنون به ۲۳ درصد کاهش یافته است. این رقم قبلاً ۴۲ درصد بود. همچنین در گذشته ۵۰ درصد از درآمد بودجه حاصل از نفت و گاز بود، اما در حال حاضر ۲۰ درصد از درآمد حاصل از نفت و گاز است.
- برای روسیه، مانند همه اقتصادهای در حال توسعه و رشد، موضوع مهم‌تر ثبات بازار است. البته، شرکت‌های نفت و گاز روسیه در رابطه با قراردادهای بلندمدت ترجیحات خاصی دریافت می‌کنند و افزایش قیمت نفت به طور طبیعی بر بودجه روسیه تأثیر می‌گذارد که همه اینها یک مزیت است. اما آنچه مهم‌تر است ثبات بازار است، زیرا ما نه تنها به نفت و گاز، بلکه به توسعه اقتصاد به طور کلی نیز وابسته هستیم. اگر قیمت‌های جهانی نفت خیلی بالا باشد، این بر آن بخش از اقتصاد روسیه که بخش تولید واقعی را نشان می‌دهد، تأثیر می‌گذارد. نکته اصلی همین است. بنابراین، برای ما مهم است که این قیمت بین منافع تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان متعادل باشد و از همه مهم‌تر، پایدار باشد. در حال حاضر عرضه نفت به بازارهای جهانی ۱۰ درصد کاهش یافته است. البته، این موضوع اقتصاد جهانی و بازارهای انرژی جهانی را متزلزل می‌کند. ما به این موضوع علاقه‌ای نداریم. ما علاقه‌مند به ادامه همکاری با دوستانمان در سازمان - «اوپک پلاس» - هستیم تا بازار را تثبیت کرده و نوسانات آن را کاهش دهیم. این اولویت ماست و در این مسیر حرکت خواهیم کرد.

- ما خواهان ثبات در بخش انرژی هستیم و برای دستیابی به آن تلاش خواهیم کرد. بنابراین، فکر می‌کنم همه درک می‌کنند: ما، به همراه عربستان سعودی در تلاش هستیم تا منافع تأمین‌کنندگان و

مصرف‌کنندگان را متعادل کنیم و تاکنون تا حد زیادی موفق بوده‌ایم. ما از ولیعهد عربستان و همه دوستانمان که در این زمینه کار می‌کنند، بسیار سپاسگزاریم.

۹- تحلیل شرایط اقتصادی روسیه

پوتین در سخنرانی خود در اجلاس سن‌پترزبورگ طبق معمول بخش مهمی را به تحلیل شرایط اقتصادی روسیه اختصاص داد. به طور ویژه او با کم‌اهمیت جلوه دادن پیامدهای تحریم بر فرسایش اقتصادی روسیه، بر ثبات کلان اقتصادی این کشور و بدهی پایین دولتی و کسری بودجه ناچیز در مقایسه با بحران بدهی کشورهای غربی تاکید کرد. پوتین در این سخنرانی گفت:

- ما از همه طرف انتقاد می‌شنویم که شتاب خود را از دست داده‌ایم. بله، اما ما فقط به سطحی سقوط کرده‌ایم که کشورهای منطقه یورو در چند سال گذشته تجربه کرده‌اند. و اکنون ما در حال پیشرفت هستیم.

- شتاب اقتصادی در حال حاضر کند شده است اما از سال آینده، باید به نرخ رشد پایدار در اقتصاد داخلی بازگردیم. این امر تنها تحت یک شرط قابل دستیابی است: با افزایش سرمایه‌گذاری و راهاندازی یک چرخه سرمایه‌گذاری جدید. بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴، سرمایه‌گذاری در روسیه تقریباً ۳۸ درصد به صورت واقعی رشد کرد، هرچند که البته سال گذشته شاهد کاهش بود.

- مهم است که رشد اقتصادی متعادل، با حمایت تقاضای داخلی و همراه با کاهش بیشتر تورم باشد، تورمی که در حال حاضر به طور قابل توجهی کاهش یافته و همچنان در حال کاهش است. پیش‌بینی می‌شود تورم امسال روسیه به ۵,۲ درصد برسد.

- پویایی تولید صنعتی، تولید ناخالص داخلی و فعالیت مصرف‌کننده در روسیه مثبت است. با وجود همه مشکلات، تولید صنعتی در ماه آوریل ۱,۹ درصد رشد کرد، از جمله بخش تولید که ۳,۱ درصد رشد داشت. خرده‌فروشی ۶,۵ درصد افزایش یافت. تولید ناخالص داخلی در ماه آوریل ۱,۳ درصد و در دوره ژانویه تا آوریل ۰,۲ درصد رشد کرد.

- روسیه پیشرفت قابل توجهی در توسعه و پذیرش پلتفرم‌های دیجیتال در تمام بخش‌های اقتصاد داشته است. ما همچنین شاهد رشد سریع تجارت الکترونیک هستیم که سالانه تقریباً ۳۰ درصد افزایش می‌یابد. روسیه در این زمینه در میان رهبران جهانی قرار دارد. این امر، از جمله موارد دیگر، نشان دهنده کیفیت راهکارهای پلتفرمی روسیه است که هم به نفع تولیدکنندگان داخلی و هم به نفع تأمین‌کنندگان خارجی است.

- تولیدکنندگان طیف وسیعی از کالاها، از جمله شرکت‌های کوچک و متوسط، از طریق پلتفرم تجارت الکترونیک Wildberry به راحتی به بازار روسیه دسترسی پیدا می‌کنند. در واقع، آنها نه تنها وارد بازار روسیه می‌شوند، بلکه از طریق پلتفرم ما به مصرف‌کنندگان در کشورهای دیگر نیز دسترسی پیدا می‌کنند.

به طور مثال در مورد ازبکستان تا سال ۲۰۲۵، این رقم به نزدیک به ۱,۵ میلیارد دلار رسید و امسال ممکن است از ۲ میلیارد دلار فراتر رود.

- گردش مالی تجارت الکترونیک تاکنون ۳,۵ برابر افزایش یافته و همچنان در حال افزایش است، از جمله از طریق دسترسی به مصرف‌کنندگان در سراسر اتحادیه اقتصادی اوراسیا و در کشورهای شریک. امروزه، این پلتفرم روسی به کسب‌وکارها امکان دسترسی به نزدیک به نیم میلیارد مشتری بالقوه در سراسر جهان را می‌دهد و این تعداد همچنان در حال افزایش است. به این ترتیب، راهکارهای پلتفرم روسی به محرک واقعی رشد و توسعه اقتصادی برای شرکای ما تبدیل می‌شوند.
- روسیه یکی از پایین‌ترین نرخ‌های بیکاری را در بین کشورهای صنعتی دارد. این نرخ معادل حدود ۲,۲ درصد از جمعیت فعال اقتصادی است. این نتیجه در مقایسه با سایر کشورهای توسعه‌یافته بسیار قوی است. برای مقایسه، ژاپن با نرخ بیکاری ۲,۵ درصد در حال رسیدن به ماست، در حالی که این شاخص برای هند ۴,۲ درصد، ایالات متحده ۴,۲ درصد و منطقه یورو ۵,۹ درصد است.
- در طول پنج سال گذشته، حقوق‌ها در اقتصاد روسیه به صورت واقعی بیش از ۳۰ درصد افزایش یافته است. واقعی به این معنی که نرخ تورم در نظر گرفته شده است.

۱۰- موضع روسیه در قبال جنگ ایالات متحده آمریکا و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران

با توجه به اینکه توجهات جهانی و به‌ویژه دولت ایالات متحده به شدت بر زنجیره درگیری‌های نظامی پیرامون ایران متمرکز است، پوتین در حاشیه این اجلاس و در پاسخ به رسانه‌های بین‌المللی، مواضع رسمی و بسیار مهمی را در قبال ایران مطرح کرد. رئیس‌جمهور روسیه اگرچه در بخش اصلی سخنرانی خود در اجلاس سن‌پترزبورگ اشاره‌ای به تحولات خاورمیانه و جنگ آمریکا و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران نکرد، اما در بخش پرسش و پاسخ، در پاسخ به این پرسش که موضوع انسداد تنگه هرمز، اختلال در عرضه نفت و همچنین حمله به ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید و اینکه آیا فکر می‌کنید این حمله تحریک‌آمیز بوده است یا خیر؟ گفت:

- من هیچ اقدام تحریک‌آمیزی از سوی ایران مشاهده نمی‌کنم. ما در گذشته به توافقی در مورد برنامه هسته‌ای ایران دست یافتیم و همه چیز تحت نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بود. اما متأسفانه، اوضاع سپس به شکل دیگری و در جهتی متفاوت پیش رفت. صادقانه بگویم، همه اینها منجر به فاجعه امروز شد.
- حمله به ایران، تلفات، از جمله در میان غیرنظامیان روابط بین کشورهای همسایه را وخیم‌تر کرد، که البته ما را بسیار نگران می‌کند، زیرا ما روابط بسیار خوب و دوستانه‌ای با جهان عرب و کشورهای خلیج فارس داریم. و ما دائماً در گفتگو با دوستان ایرانی خود آنها را متقاعد می‌کنیم که از حمله به کشورهای

همسایه خودداری کنند. اما پاسخ آنها ساده است: آنها می‌گویند: "آنها به ما حمله کردند، آنها فرزندان ما را می‌کشند، آنها تمام رهبری کشور را کشته‌اند. پس ما قرار است چه کار کنیم؟ ما مجبوریم به این روش پاسخ دهیم."

- از این نظر، وضعیت برای ما دشوار است. ما روابط بسیار خوبی با ایران و با کشورهای عربی داریم. صادقانه بگویم، این ما را در وضعیت دشواری قرار می‌دهد. اما ما معتقدیم که تصمیم رئیس جمهور ترامپ برای تعلیق خصومت‌ها تنها تصمیم درست است. ما صمیمانه امیدواریم که این آتش‌بس که در حال حاضر برقرار است، به صلح بلندمدت منجر شود.

- نیازی به تکرار یا اتلاف وقت نیست. روسیه نقش مهمی در حل بحران در سال ۲۰۱۵ ایفا کرد. اگر امروز کاری از دستان بر بیاید، آماده‌ایم با هم همکاری کنیم. اگر نه، بیایید امیدوار باشیم که همه کشورهای درگیر در این درگیری بتوانند این مسئله را به طور مسالمت‌آمیز حل کنند.

رئیس جمهور روسیه همچنین در پاسخ به این پرسش که آیا ایران با روسیه در خصوص مشارکت در مذاکرات تماس گرفته است یا نه گفت:

- بحث درخواست نیست. نکته این است که در یک مقطع، حدود یک سال پیش، شاید کمی بیشتر، ما همکاری خود را در سال ۲۰۱۵، زمانی که اورانیوم غنی‌شده را به فدراسیون روسیه منتقل کردیم، به یاد آوردیم. این موضوع اوضاع را آرام کرد. ما این موضوع را تکرار کردیم، گفتیم که این امکان وجود دارد، و اگر همه طرف‌های درگیر در این درگیری به مشارکت مشابه روسیه در این برهه از زمان علاقه‌مند باشند، ما نیز آماده تکرار این موضوع هستیم، آماده‌ایم که همه کارها را انجام دهیم. ما فناوری‌های لازم را داریم، و در ابتدا، تقریباً همه طرف‌های درگیر در این درگیری - از جمله خود ایران، اسرائیل و ایالات متحده - گفتند بله، این جالب است، می‌توان آن را در نظر گرفت. اما سپس آنها شروع به سخت‌تر کردن خواسته‌های خود کردند. و همه اینها منجر به وضعیت فعلی شد.

- پیشنهاد‌های ما روی میز است، ما روی هیچ چیزی اصرار نداریم. اگر طرف‌های درگیر در مناقشه تصمیم بگیرند که این پیشنهاد خوبی است، پس ادامه می‌دهیم. در غیر این صورت، ما صرفاً اوضاع را زیر نظر خواهیم داشت و تا حد امکان، وظیفه خود را برای کاهش تنش انجام خواهیم داد. ما با واشنگتن، تهران و تل‌آویو در تماس هستیم

پوتین در مورد موضوع گمراه شدن ترامپ توسط نتانیاهو در خصوص ایران گفت:

- من هیچ دلیلی ندارم که بگویم آقای ترامپ دچار توهم است. او یک سیاستمدار بالغ و بسیار باتجربه است و بعید است که کسی از بیرون توانایی اعمال نفوذ قابل توجهی بر او را داشته باشد.

- نگرانی‌های اسرائیل کاملاً شناخته شده است؛ این نگرانی‌ها از این باور آنها ناشی می‌شود که ایران به دنبال سلاح‌های هسته‌ای است. ایران بارها اعلام کرده و همچنان اعلام می‌کند که چنین برنامه‌ای ندارد. و ما هیچ دلیلی برای باور نکردن این موضوع نداریم، زیرا هیچ مدرکی هم نداریم که نشان دهد ایران به دنبال

سلاح‌های هسته‌ای است. اما اسرائیل چنین نگرانی‌هایی دارد و مشکل اصلی در این وضعیت، عدم اعتماد متقابل است. در این مورد، بسیار مهم است که همه این مواد تحت کنترل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، قرار گیرند. اگر تحت کنترل آژانس باشد، صادقانه بگویم، من هیچ مشکل بزرگی نمی‌بینم.

- از نظر من، توافق بر سر سطح غنی‌سازی در ایران موضوع متفاوتی است و به همان اندازه فوری. ایران حق برنامه‌های هسته‌ای صلح‌آمیز دارد و ما در این زمینه با ایران همکاری می‌کنیم. ما قبلاً یک واحد در نیروگاه هسته‌ای بوشهر ساخته‌ایم و در حال فعالیت است. و ما در حال ساخت دو واحد دیگر هستیم. متخصصان ما در آنجا حضور دارند. ما بیشتر پرسنل خود را خارج کرده‌ایم زیرا بوشهر عملاً در ساحل تنگه هرمز، عملاً در یک منطقه جنگی واقع شده است. ما مجبور شدیم برخی از زنان و کودکان را تخلیه کنیم، اما برخی از آنها هنوز در آنجا هستند. ما در این مورد هم با آمریکایی‌ها و هم با اسرائیلی‌ها در تماس هستیم. همه به ما اطمینان می‌دهند که گلوله‌های توپ به طور تصادفی در نزدیکی نیروگاه سقوط کرده‌اند. همه به ما اطمینان می‌دهند که این یک حادثه بوده و دیگر تکرار نخواهد شد. و من هیچ دلیلی ندارم که فکر کنم گمراه شده‌ایم. ما بارها با اسرائیلی‌ها در این مورد صحبت کرده‌ایم و نگرانی و تمایل آنها را برای تضمین ایمنی نیروگاه هسته‌ای بوشهر مشاهده می‌کنیم.

- ما به طور کلی قصد داریم، پس از آرام شدن اوضاع، به همکاری با دوستان ایرانی خود در ساخت این تأسیسات هسته‌ای ادامه دهیم. اما در اینجا نیز فکر می‌کنم کاهش نگرانی‌های ایران در مورد محدودیت‌های اعمال شده بر پروژه‌های هسته‌ای صلح‌آمیزش می‌تواند نقش خاصی داشته باشد. ما با آنها همکاری می‌کنیم و آماده‌ایم هر آنچه را که نیاز دارند، از جمله اورانیوم غنی‌شده برای انرژی هسته‌ای، فراهم کنیم.

پوتین در پاسخ به پرسشی در مورد حمایت روسیه از ایران در زمینه ارائه تصاویر ماهواره‌ای و تبادل اطلاعات، از جمله اطلاعات محرمانه نیز گفت:

- موضوع استفاده از اطلاعات همیشه مطرح است. برخی از تجهیزات نظارتی مدرن دو منظوره هستند. من فکر می‌کنم ایرانی‌ها به احتمال زیاد نه تنها از ماهواره‌های ما، بلکه از ماهواره‌های تجاری دیگر نیز اطلاعات دریافت می‌کردند که به راحتی می‌توان آنها را به عنوان یک محصول تجاری فروخت. در مورد سلاح، ایران از ما سلاح نخواست و ما هیچ سلاحی به ایران ندادیم.

رئیس‌جمهور روسیه در پایان با لحنی ستایش‌آمیز از پایداری ایران یاد کرد و گفت:

- ما باید به رهبری ایران اعتبار بدهیم؛ ایران ثبات داخلی جامعه خود را تضمین می‌کند، این یک واقعیت آشکار است. و پس از وقوع خصومت‌ها، برخی در غرب فرض کردند که ایران اکنون از درون فرو خواهد پاشید. نه، آن تحلیل ناقص بود. زیرا، برعکس، وضعیت، وضعیت تثبیت در جامعه ایران است.

- زمانی که مناقشه تازه آغاز شده بود و اولین حملات صورت گرفت، رهبری ایران فراخوان داد: «جانم فدای ایران». ظرف یک هفته پنج میلیون نفر، و اکنون دیگر بیش از ده میلیون نفر داوطلبانه آمادگی خود را

برای فدا کردن جانشان در راه ایران اعلام کرده‌اند. این عاملی است که گویای مسایل بسیاری است و همیشه باید آن را مد نظر داشت. در این مورد، این مسئله به مناقشه در ایران مربوط می‌شود.

جمع‌بندی

سخنرانی پوتین در مجمع اقتصادی سن پترزبورگ ۲۰۲۶ را می‌توان بیانیه‌ای سیاسی درباره جایگاه روسیه در جهان معاصر دانست. این سخنرانی نشان داد که کرملین همچنان بر سه هدف راهبردی تأکید دارد: تثبیت دستاوردهای خود در اوکراین، مشارکت فعال در شکل‌دهی به نظم چندقطبی و حفظ نقش روسیه به عنوان یک قدرت میانجی در بحران‌های بین‌المللی. در این چارچوب، چین، بریکس و جنوب جهانی به عناصر مهم راهبرد کلان روسیه برای دوران پس‌اگرایی تبدیل شده‌اند.

محور اصلی سخنان پوتین بر این گزاره استوار بود که نظام بین‌الملل وارد مرحله‌ای از گذار ساختاری شده و نظم غرب‌محور پس از جنگ سرد در حال فرسایش است. از نگاه او، جهانی که طی سه دهه گذشته تحت سلطه سیاسی، مالی و نهادی غرب قرار داشت، اکنون جای خود را به نظامی چندمرکزی می‌دهد که در آن قدرت‌های نوظهور آسیایی، کشورهای جنوب جهانی و ائتلاف‌هایی نظیر بریکس نقش بیشتری ایفا خواهند کرد.

در این چارچوب، روسیه خود را نه یک بازیگر تجدیدنظرطلب منزوی، بلکه یکی از معماران اصلی نظم چندقطبی معرفی می‌کند. تأکید پوتین بر توسعه همکاری با آسیا، آفریقا، خاورمیانه و آمریکای لاتین را باید بخشی از تلاش روسیه برای کاهش وابستگی به ساختارهای تحت رهبری غرب دانست.

از نگاه کرملین، مسدود شدن ذخایر ارزی روسیه پس از آغاز جنگ اوکراین نقطه عطفی در تاریخ اقتصاد بین‌الملل محسوب می‌شود. پوتین استدلال کرد که این اقدام اعتماد جهانی به دلار و یورو را تضعیف کرده و بسیاری از کشورها را به سمت ایجاد سازوکارهای مالی جایگزین سوق داده است.

در این سخنرانی پوتین تلاش کرد تحریم‌های غرب را نه صرفاً یک تهدید، بلکه فرصتی برای تسریع روند دلارزدایی و تقویت ترتیبات مالی غیرغربی معرفی کند. این رویکرد با سیاست‌های مشترک روسیه و چین در چارچوب بریکس و سایر نهادهای غیرغربی توضیح داده می‌شود.

اگرچه موضوع اصلی اجلاس اقتصاد بود، اما جنگ اوکراین همچنان در مرکز محاسبات راهبردی روسیه قرار داشت. پوتین بار دیگر تأکید کرد که اهداف روسیه در اوکراین تغییر نکرده و مسکو همچنان بر تحقق آنچه «واقعیت‌های جدید میدانی» می‌نامد اصرار دارد.

در عین حال، او کوشید روسیه را طرفدار مذاکره و راه‌حل سیاسی معرفی کند. از منظر کرملین، پایان جنگ تنها زمانی ممکن است که غرب و اوکراین تغییرات ژئوپلیتیکی ناشی از جنگ را بپذیرند. این موضع نشان

می‌دهد که روسیه به دنبال پایان سریع جنگ نیست، بلکه خواهان توافقی است که دستاوردهای راهبردی آن را تثبیت کند.

یکی از نکات قابل توجه سخنان پوتین، تفکیک میان آمریکا به عنوان یک قدرت ساختاری و دونالد ترامپ به عنوان یک بازیگر سیاسی بود. برخلاف انتقادات شدید او از سیاست‌های دولت‌های پیشین آمریکا، پوتین درباره ترامپ لحنی نسبتاً مثبت اتخاذ کرد و او را سیاستمداری «پخته و باتجربه» توصیف نمود.

از دیدگاه پوتین، مشکل اصلی در روابط روسیه و آمریکا نه اشخاص، بلکه ساختار سیاست خارجی ایالات متحده و تلاش آن برای حفظ هژمونی جهانی است. با این حال، او تلویحاً نشان داد که دولت ترامپ را نسبت به دولت‌های دموکرات عمل‌گراتر می‌داند و معتقد است امکان دستیابی به توافقات سیاسی با چنین رویکردی بیشتر است.

در زمینه جنگ اوکراین نیز پوتین بار دیگر این ایده را مطرح کرد که اگر ترامپ در سال ۲۰۲۰ در قدرت باقی می‌ماند، احتمالاً بحران اوکراین به شکل کنونی بروز نمی‌کرد. این دیدگاه نشان می‌دهد که کرملین ترامپ را نه متحد روسیه، بلکه سیاستمداری می‌داند که درک واقع‌بینانه‌تری از موازنه قدرت دارد.

اگرچه بخش قابل توجهی از سخنرانی به طور مستقیم به چین اختصاص نداشت، اما چین در پس‌زمینه تقریباً تمامی مباحث مطرح‌شده حضور داشت. تأکید پوتین بر چندقطبی‌گرایی، توسعه سازوکارهای مالی مستقل، همکاری‌های فناورانه و تقویت بریکس، همگی با راهبرد مشترک مسکو و پکن در بازسازی نظم بین‌المللی ارتباط دارند.

در نگاه روسیه، چین مهم‌ترین شریک راهبردی برای کاهش نفوذ غرب در ساختار اقتصاد و سیاست جهانی است. با این حال، پوتین تلاش کرد این همکاری را نه یک ائتلاف ضدآمریکایی، بلکه بخشی از روند طبیعی گذار به نظم چندقطبی معرفی کند.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های سخنان پوتین به بحران اخیر ایران اختصاص داشت. او صراحتاً اعلام کرد که روسیه هیچ مدرکی مبنی بر تلاش ایران برای دستیابی به سلاح هسته‌ای در اختیار ندارد و تأکید کرد که ایران حق برخورداری از برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز را داراست.

پوتین همچنین یادآوری کرد که روسیه در توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ نقش مهمی ایفا کرده و همچنان آماده است در صورت تمایل طرف‌های درگیر، نقش میانجی و تضمین‌کننده فنی را بر عهده بگیرد. اشاره او به امکان انتقال مجدد اورانیوم غنی‌شده ایران به روسیه، یادآور سازوکارهای اجرایی برجام بود.

در عین حال، پوتین کوشید میان روابط نزدیک روسیه با ایران و مناسبات گسترده مسکو با کشورهای عربی خلیج فارس و اسرائیل تعادل برقرار کند. این موضع بازتاب‌دهنده راهبرد سنتی روسیه در خاورمیانه است که بر حفظ ارتباط همزمان با تمامی بازیگران اصلی منطقه استوار است.